

Силабус курсу Інформаційні системи в митній справі

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма: «Митна та податкова справа»

Рік навчання: IV, **Семестр:** VII

Кількість кредитів: 5 **Мова викладання:** українська

Керівник курсу

ПІП канд. екон. наук, доцент **Бондаренко Євген Петрович**

Контактна інформація r0b0ta@ukr.net, +380673506220

Кафедра Кафедра фінансів ім. С.І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, корп. 11, каб. 11401

Опис дисципліни

Дисципліна «Інформаційні системи в митній справі» належить до блоку обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами використання інформаційних систем і технологій в митній справі. Курс "Інформаційні системи в митній справі" охоплює методичні основи побудови інформаційних систем та технологій, структуру і функції інформаційних систем, роль інформаційних ресурсів в митній справі, автоматизовані системи у митній справі, їх специфіку і застосування тощо. Названий курс повинен сприяти формуванню фахівців високої кваліфікації, здатних працювати в умовах застосування новітніх інформаційних технологій, які базуються на використанні сучасної обчислювальної техніки, набуття теоретичних і практичних знань з основ побудови інформаційних систем та технологій у митній справі, програмно-технологічних засобів вирішення задач митними органами.

Мета вивчення дисципліни «Інформаційні системи в митній справі» полягає в необхідності оволодіння знаннями з основ організації та функціонування інформаційних систем в митній справі, набуття практичних навичок ефективного використання автоматизованих інформаційних систем та робочих місць, які функціонують в органах державної митної служби України, вивчення механізму формування, подання та обробки електронної звітності у митній сфері.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 2	1. Інформаційні системи та їх роль в управлінні економічними об'єктами	Знати сутність та елементи інформаційної системи, принципи її створення і функціонування. Вивчити загальну структуру інформаційної системи (функціональна і забезпечувальна частини). Ознайомитися з основними детермінантами та формами економічної інформації як предмету і продукту автоматизованої обробки.	Питання
4 / 2	2. Інформаційні технології та засоби їх реалізації	Обґрунтовувати природу, поняття, необхідність та засоби реалізації інформаційних технологій. Знати програмне забезпечення ІТ (загальна класифікація); організацію і засоби інформаційних технологій у забезпеченні митного управління; локальні і розподільчі бази даних; експертні системи і бази знань, а також автоматизовані інформаційно-пошукові системи. Автоматизовані інформаційно-пошукові системи. Класифікатори. Відомчі класифікатори у митній справі.	Питання, рефератив на робота
4 / 2	3. Організаційно-методичні основи проектування, створення і функціонування інформаційних систем в митній справі	Обґрунтовувати базові вимоги до створення інформаційних систем. Застосовувати різновиди методів проектування інформаційних систем. Знати основні аспекти класифікації засобів проектування, методології індивідуального і типового проектування; автоматизації проектування. Обґрунтовувати вибір методів і засобів проектування. Застосовувати основні принципи і вибір критеріїв проектування інформаційної системи забезпечення в митному управлінні. Здійснювати аналіз інформаційних потоків і ієрархії в митній системі. .	Тести, питання
6 / 4	4. Єдина автоматизована інформаційна система Державної митної служби України	Оволодіти знаннями щодо передумов та концептуальних аспектів створення і функціонування Єдиної автоматизованої система (ЄАІС) Державної митної служби України. Здійснювати моніторинг інформаційного забезпечення Єдиної автоматизованої інформаційної системи ДМС України. Знати архітектуру системи, територіальний розподіл, принципи побудови та вимоги до ЄАІС. Опанувати види забезпечення ЄАІС: технічне, технологічне, інформаційне, програмне, лінгвістичне. Ідентифікувати основні напрями модернізації функціональних митних технологій.	Задачі, тести, питання
4 / 4	5. Автоматизовані інформаційні	Знати функціональні особливості АРМів і їх взаємодію; вирізнати недоліки існуючих АРМів	Задачі, тести,

	системи митного оформлення та контролю	посадових осіб митних органів. Аналізувати детермінанти комплексних автоматизованих засобів митних органів (Єдина система нормативно-довідкової інформації). Аналізувати підходи щодо обробки митної статистики. Використовувати функціональні можливості програмно-інформаційного комплексу „Інспектор – 2006” та знати його основні функції й завдання.	питання
6 / 4	6. Характеристика програмних продуктів митного оформлення та декларування товарів	Розуміти необхідність та доцільність застосування програмних продуктів у діяльності суб'єктів ЗЕД. Знати характерні риси функціонування комерційних програмних продуктів митного оформлення. Опанувати навички роботи в QD Professional, знати її функціональні можливості, системне меню та користувацький інтерфейс. Вивчити структуру програмного забезпечення MD Office. Розуміти специфіку роботи та основні функції програми MD Declaration. Інформаційно-довідковий ресурс MD Declaration. Знати практичні аспекти формування митної декларації у програмному додатку MD Office.	Задачі, тести, питання
4 / 2	7. Правові основи застосування електронних документів і інформаційних технологій в митній справі	Здійснювати моніторинг міжнародних і вітчизняних норм права, що визначають можливість застосування інформаційних технологій в митній справі. Аналізувати організаційно-правові засади електронного документообігу та освоїти процедури використання електронних документів. Знати сутність, роль та особливості організації електронного документообігу в митному просторі. Запровадження електронного декларування митними органами України. .	Тести, питання
4 / 4	8. Формування, подання та обробка електронної звітності	Знати порядок здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, які декларуються з поданням вантажної митної декларації та документів контролю за переміщенням товарів у електронному вигляді. Вміти здійснювати підготовку і безпосереднє подання митних документів в електронному вигляді засобами телекомунікаційного зв'язку. Централізоване приймання та комп'ютерна обробка електронних митних декларацій в митних органах України.	Тести, питання
4 / 2	9. Забезпечення інформаційної безпеки митних органів	Окреслювати засади оподаткування доходів фізичних осіб у світовій фіскальній практиці, визначати бюджетну роль та особливості нарахування податку на доходи фізичних осіб, особливості оподаткування окремих видів доходів та оподаткування доходів від зайняття підприємницькою діяльністю та інших доходів; вміти розраховувати військовий збір.	Питання, рефератив на робота

Рекомендовані джерела інформації

1. Бондаренко Є. Фіскально-контролюючі особливості діяльності митних органів. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 1 (66). С. 226–236.
2. Войцещук А. Д. Митний простір України : глобальні виклики та ризики : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 438 с.
3. Гребельник О. П. Митна справа : підручник. 5-те вид., оновл. та доповн. К. : ЦУЛ, 2019. 472 с.
4. Гуцаленко Л. В. Марчук У. О., Фабіянська В. Ю. Митний пост-аудит : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2018. 387 с.
5. Гуцул І. А. Митна політика зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 198 с.
6. Іванова Т.В. Митна справа: Збірник завдань: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 Економіка. Київ : КПІ ім. І. Сікорського, 2022. 74 с.
7. Івашова Л. М., Кийда Л.І. Діджиталізація митних процедур: сучасний стан та перспективи розвитку митної справи. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2019. № 3 (22). С. 218-230.
8. Калашнікова О. Сутність і зміст поняття інформаційних технологій у державній митній справі. *Інформаційне право*. 2018. № 6. С. 226-230.
9. Крисовата К. В. Ефективність митного контролю в контексті протидії фіскальним ризикам та контрабандним явищам. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/463>
10. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Терлецька В. О. Митна справа: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240 с.
11. Лемеха Р. Автоматизація та інформатизація митних процедур як пріоритетні напрями вдосконалення адміністрування митних режимів в Україні. *Адміністративне право і процес*. 2020. № 11. С. 126 – 133.
12. Мельник О.Г., Микитин О.З., Григор'єв О.Ю., Босак А.О., Моторнюк У.І. Експертиза в митній справі та зовнішньоекономічній діяльності: навчальний посібник. Львів: Міські інформаційні системи, 2020. 72 с.
13. Митний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповн. станом на 1 верес. 2021 р. К. : ЦУЛ, 2021. 289 с.
14. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур: Міжнародний документ від 18.05.1973, редакція на 26 червня 1999 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_643
15. Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах від 21.11.1982 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_267
16. Сидорович О. Ю., Герчаківський С. Д. Інформаційне забезпечення митної справи України в контексті цифрової стратегії розвитку суспільства. *Світ фінансів*. 2021. № 1(66). С. 210-225.
17. Сидорович О. Ю., Годованець О. В., Кекіш І. П. Митний контроль: Навчальний посібник. Тернопіль. ЗУНУ, 2021. 250 с.
18. Сорока П.М., Харченко В.В., Харченко Г.А. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією: Навч. посіб. К.: ЦП «Компринт», 2019. 518 с.

19. Сідляр В., Валігура В. Проблеми адміністрування митних платежів через призму фіскальних загроз. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9173>

20. Сучасні виклики забезпечення митної безпеки в Україні : монографія / А.І. Крисоватий, Є. П. Бондаренко, В. А. Валігура [та ін.] ; за ред. А.І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2020. 414 с.

21. Угрин В. В. Діджиталізація митного контролю в Україні *Інфраструктура ринку*. 2020. № 47. С. 168–172.

22. EU Customs strategy : Taxation and customs union / European Commission. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/eu-customs-strategy_en.

23. EU Customs strategy: Taxation and customs union / European Commission. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/eu-customs-strategy_en.

24. Gruber J. Public Finance and Public Policy: textbook. 6th edition, Worth Publishers, 2019. 896 p.

25. Robert D. Lee Jr., Ronald W. Johnson, Philip G. Joyce. Public Budgeting Systems: textbook. 10th edition, Jones & Bartlett Learning, 2020. 575 p.

26. Export Control. (n.d.). URL: https://www.bafa.de/EN/Foreign_Trade/Export_Control/export_control_node.html.

27. Import and export permits. (n.d.). URL: <https://www.arpansa.gov.au/regulation-and-licensing/licensing/import-export-permits>

28. EU: New customs pre-arrival security and safety regime in March 2021 <https://home.kpmg/us/en/home/insights/2020/05/tnf-eu-new-customs-pre-arrival-security-and-safety-regime-in-march-2021.html>

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Інформаційні системи в митній справі» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; аргументованість наукової дискусії; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Інформаційні системи в митній справі» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної

складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
Усне опитування під час занять (1-3 теми) – 10 балів за тему – макс.30 балів. Модульна контрольна робота (теми 1-3) – макс.70 бали	Усне опитування під час занять (4-9 теми) – 5 балів за тему – макс.30 балів. Модульна контрольна робота (теми 4-9) – макс.70 бали	Підготовка КПІЗ – макс.- 40 балів. Захист КПІЗ – макс. – 40 балів. Участь у тренінгах – макс.20 балів.	Теоретичні питання (5 питань) – по 12 балів, макс. – 60 балів, практичний кейс – макс. 40 балів	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)